

Jukka Tuomisto

Aikuiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämistyön näköaloja Isossa-Britanniassa

Tuomisto, Jukka. 1983. Aikuiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämistyön näköaloja Isossa-Britanniassa. Aikuiskasvatus 3, 3, 122—126. — Artikkelin perustuu Valtakunnallisen aikuiskasvatusinstituutin (NIAE) johtajan Arthur Stockin haastatteluun, joka suoritettiin keväällä 1983. Siinä tarkastellaan NIAE:n roolia ja tehtäviä aikuiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, alan terminologiaa sekä harjoitetun tutkimustoitinnan sisältöä ja käytettyjä metodeja.

Tämä artikkeli perustuu Valtakunnallisen aikuiskasvatusinstituutin (National Institute of Adult Education) johtajan Arthur Stockin¹⁾ haastatteluun Leicesterissä 18.5.1983. Tilaisuus tähän Yhdistyneen kuningaskunnan keskeisimmän aikuiskasvatusorganisaation johtajan haastatteluun tarjoutui, kun kirjoittaja osallistui 15.—22.5. Englannissa pidettyyn englantilais-suomalaiseen aikuiskasvatusseminariin. Sen yhteydessä järjestettiin pienryhmille myös tutustumiskäyntejä eri puolille Englantia ja Skotlantia. Kirjoittaja kävi yhdessä kolmen muun suomalaisen kanssa tutustumassa mm. Leicesterissä sijaitsevan instituutin keskustuomistoon ja sen yhteydessä olevaan kirjastoon ja dokumentaatiokeskukseen. Mainittakoon, että NIAE:n toimisto sijaitsi aikaisemmin Lontoossa, mutta se haluttiin siirtää sieltä joitakin vuosia sitten jonnekin muualle suhteettoman kalliiden yleiskulujen takia. Leicester osoittautui tällöin sijainniltaan ja eräistä muistakin syistä (Leicesterin yliopistossa on myös aikuiskasvatuksen osasto) tarkoitukseen sopivaksi.

JT: Kertoisitko ensin NIAE:n asemasta ja tehtävästä maassanne?

AS: Johtosääntönsä mukaan NIAE:n tehtävänä²⁾ on edistää aikuiskasvatuksen tutkimusta ja osallistua aikuiskasvatuksen yleiseen kehittämiseen Englannissa ja Wales'ssa. Tiivistäen voidaan todeta, että tämä merkitsee neljää seuraavaa seikkaa: 1) NIAE seuraa jatkuvasti mitä Englannissa ja muualla maailmassa tapahtuu aikuiskasvatuksen alueella. Tämä tapahtuu seuraamalla sitä informaatiota, jota saadaan kollegoilta sekä omasta että muista maista. NIAE:n edustajat osallistuvat myös kaikkiin aikuiskasvatukselta käsitteleviin konferensseihin ja seminaareihin sekä omassa maas-

saan että muualla maailmassa. 2) NIAE varasoi kaiken saamansa tiedon kirjoihin, kirjastoihin, yleisiin dokumentaatiokeskuksiin sekä omaan tietokonepohjaiseen aikuiskasvatukselta käsittelevään tietopankkiinsa. 3) Kaikki kerätty tieto pyritään käsittelemään siten, että se on mahdollisimman käyttökelpoisessa muodossa eri käyttäjäpiireille ja levittämään tämä tieto kaikille niille, jotka toimivat aikuiskasvatuksen eri tehtävissä Englannissa ja Wales'ssa. Tämä tapahtuu painamalla kirjoja, julkaisemalla alan lehtiä (NIAE julkaisee mm. seuraavia lehtiä: Adult Education, Teaching Adults, Studies in Adult Education, Residential Short Courses, Year book of adult education), tuottamalla opetusmateriaalia, järjestämällä konferensseja, seminaareja, työkokouksia jne. NIAE:n edustajat toimivat myös usein luennoitsijoina erilaisissa henkilöstönkoulutustilaisuuksissa sekä toimivat erilaisissa konsultti- ja neuvontatehtävissä. NIAE:n toiminta on siis luonteeltaan lähinnä kannustavaa, se ei itse järjestä suoranaisesti mitään suurelle yleisölle, vaan tukee ja avustaa niitä järjestöjä ja organisaatioita, jotka ovat varsinaisen toiminnan toteuttajia. 4) NIAE on pyrkinyt edustamaan valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnossa kaikkia niitä organisaatioita ja järjestöjä, jotka toimivat aikuiskasvatuksen alueella. Tähän on selvästi tarvetta, sillä eri hallinnon tasoilla ei aina ymmärretä eikä tiedosteta tämän toiminnan tarpeita. NIAE pyrkii antamaan päättäjille selkeitä välttämättömät perustiedot, että he voivat tehdä päätöksensä asiapohjalta. Vaikka tämä tehtävä ei olekaan kirjattuna instituutin johtosääntöön, niin tällainen tiedonvälittämisen tarve on selvästi lisääntynyt viime vuosina.

Kaikkia edellä mainittuja tehtäviä toteuttamassa NIAE:n keskustuomistossa on yhteensä

noin 16 henkilöä. Vakituinen johtohenkilöstö käsittää johtajan, kaksi varajohtajaa sekä tutkijan. Lisäksi toimistossa on kirjastonhoitaja, julkaisuvirkailija, talouspäällikkö apulaisineen, hallintovirkamies, henkilö joka on erikoistunut neuvonta- ja tiedotustoimintaan sekä joukko muita hallinto- ja toimistotyöntekijöitä. Lisäksi instituutin alaisuudessa toimii jatkuvasti joukko tutkijoita, jotka on kiinnitetty suorittamaan jotakin tiettyä tutkimus- tai selvitystehtävää.

JT: Kun lukee englanninkielistä aikuiskasvatuskirjallisuutta, niin törmää väistämättä sellaisiin käsitteisiin kuin "further education", "adult education", "continuing education", "recurrent education", "andragogia". Näiden käsitteiden täsmällinen merkitys ei aina ole kuitenkaan selvä. Voisitko selvittää näiden käsitteiden sisältöä hieman tarkemmin?

AS: Noiden käsitteiden täsmällinen määrittely on vaikeaa. Tämä johtuu siitä, että käsitteet ovat osittain varsin uusia ja niiden merkitys on muuttunut varsin paljon juuri viimeisten vuosien aikana. Lakitekstimme tuntee edellämainituista käsitteistä vain yhden, nimittäin *jatkokoulutuksen* (further education). Sillä laki tarkoittaa kaikkea pakollisen oppivollisuuskoulun jälkeistä koulutusta lukuunottamatta korkea-asteen opetusta. On selvää, että tämän termin alle sisältyy siis muutakin kuin varsinaista aikuiskasvatusta, sillä suuri osa tästä jatkokoulutuksesta kohdistuu henkilöihin, jotka ovat 16—20 -vuotiaita. Heidän opiskelunsa tapahtuu erilaisissa jatkokoulutusta antavissa oppilaitoksissa, joita meillä on Englannissa, Wales'ssa, Skotlannissa ja Pohjois-Irlandissa on noin 800.

Korkea-asteen oppilaitoksia on maassamme kolmenlaisia: yliopistoja, polyteknikumeja sekä korkea-asteen college'ja tai instituutteja. Näiden varsinaisen tehtävä on tietysti valmistaa henkilöitä akateemisiin ammatteihin, mutta useat korkea-asteen oppilaitokset, erityisesti yliopistot, järjestävät opetusta myös työssä olevalle aikuisväestölle. Tällöin ei ole kysymys yleensä tutkimukseen tähtäävästä opetuksesta, vaan ns. väljätavoitteisesta opiskelusta, jolla on Britanniassa pitkät perinteet. Tämä traditio on peräisin aina vuodelta 1873, jolloin Cambridge'n yliopisto aloitti tällaisen toiminnan.

Tämä toiminta on noista ajoista laajentunut huomattavasti ja se sisältää nykyisin sekä kansalaisten väljätavoitteisen itsensä kehittämisen, että kansalaisten tietojen ajan tasalla pitämisen, uudelleen koulutuksen ja työvoiman alunperin korkeatasoistenkin kvalifikaatioiden edelleen kohottamisen. Kuten tunnettua, meil-

lä on lisäksi erillinen avoin korkeakoulu, jossa aikuiset voivat suorittaa yliopistollisia arvosanoja ja tutkintoja.

Suurin osa maamme aikuiskasvatuksesta³⁾, oli se sitten tutkimukseen tähtäävää tai ei, tapahtuu paikallisten koulutusviranomaisten ja -organisaatioiden (LEA = Local Educational Authorities) järjestämänä aikuiskasvatuskeskuksissa, college'eissa, kunnallisen koululaitoksen piirissä ja monissa muissa aikuiskasvatustituutioissa.

Alan käsitteistä vanhin on tietysti *aikuiskasvatus* (adult education). Se esiintyi jo mm. vuonna 1919 ilmestyneessä "Final Reportissa". Aikaisemmin aikuiskasvatus sisälsi ainoastaan aikuisten väljätavoitteiset yhteiskunnallis-yleissivistävän opiskelun (vapaan sivistystyön), mutta nykyisin siihen sisällytetään perinteisen väljätavoitteisen opiskelun ohella myös kaikki aikuisten johonkin yleissivistävään tai ammatilliseen tutkimukseen tähtäävä opiskelu samoin kuin heidän perhe-elämäänsä, vapaa-aikaansa ja työhönsä liittyvä opiskelu. Samoin siihen luetaan kuuluvaksi myös työttömyydestä johtuva ammatillinen uudelleen koulutus.

Yleinen aikuiskasvatus sijoitetaan nykyisin, maassamme varsin uuden termin, *jatkuvan kasvatuksen* (continuing education) alle. Tämä käsite näyttää vakiinnuttaneen paikkansa terminologiassamme. Se on tietysti käsitteenä laajempi kuin aikuiskasvatus, mutta usein sitä käytettäessä painopiste on juuri aikuiskasvatuksessa.

Jaksotaiskoulutus (recurrent education) ei ole maassamme yleisesti käytössä oleva termi. Tämä käsite on syntynyt ilmeisesti paljolti niiden ajatusten inspiroimana, joita Dennis Kalen ja Jarl Bengtsson esittivät OECD:lle kirjoittamassaan pamfletissa "Recurrent education is strategy for life-long education". Meillä tämä käsite ymmärretään yhtenä mahdollisena strategiana monien muiden joukossa. Vastava englanninkielinen käsite on "elinikäinen kasvatus" (life-long education). Englannin hallitus allekirjoitti muiden Euroopan maiden kanssa vuonna 1974 Tukholmassa pidetyssä kasvatusalan ministerien kokouksessa sopimuksen, jonka mukaan jatkuvan kasvatuksen ajatusta pidetään kasvatusjärjestelmän uudistamisessa ja kehittämisessä pääperiaatteena ja peruslähtökohtana. Opintovapaa järjestelmän kehittämisen on todettu olevan olennainen ja erottamaton osa jatkuvan kasvatuksen järjestelmän kehittämistä. Jo tällä hetkellä maksavat maassamme monet yritykset ja organisaatiot työntekijöilleen heidän opiskeluaikaltaan

melko suuria summia opintovapaalain perusteella.

Olemme tietysti kuulleet ja lukeneet myös *andragogia* -käsitteestä. Meillä on myös hyvät suhteet ainakin kahteen maahan, jossa tätä termiä käytetään varsin yleisesti, nämä ovat Alankomaat ja Jugoslavia. Käsite ei ole kuitenkaan yleisesti käytössä meidän maassamme. Tämä johtuu kahdestakin eri seikasta. Ensinnäkin, andragogia ei kuulosta englantilaisen korvaan kovin hyvältä. Toiseksi, emme ole aivan vakuuttuneita termin määrittelystä ja siitä logiikasta, miten sitä käytetään. Olemme havainneet, että eri maissa ja laitoksissa, kuten esim. parissa amerikkalaisessa yliopistossa, missä tätä käsitettä käytetään, se tulkitaan varsin eri tavoin, kuin noissa edellä mainituissa maissa. Vaikka katsommekin, että termillä on omat perustelunsa ja ymmärrämme sen käytön akateemisessa maailmassa, niin meidän mielestämme se on useimmille ihmisille varsin kaukainen ja vieras. Ilmeisesti juuri tästä syystä se ei ole koskaan saanut meillä erityisempää kannatusta.

JT: Entä mitkä tahot suorittavat aikuiskasvatustutkimusta maassanne ja mitkä ovat tutkimustoimintanne keskeisimmät kehityspiirteet?

AS: Suurin osa aikuiskasvatukseen ja jatkuvaan kasvatukseen liittyvästä tutkimustoiminnasta tapahtuu yliopistoissa. Kuten edellä totesin, useat yliopistomme järjestävät aikuisväestölle tarkoitettua opetustoimintaa. Tutkimustoiminta on kuitenkin luonnollisesti keskittynyt niihin yliopistoihin, joissa on erillinen aikuiskasvatuksen osasto ja joiden tehtävänä on nimenomaan alan tutkimuksen harjoittaminen ja päätoimisten aikuiskasvattajien kouluttaminen. Maassamme on 30 sellaista yliopistoa, jotka järjestävät opetusta myös aikuisille. Näistä 14:ssä on erillinen aikuiskasvatuksen osasto. Näillä osastoilla on siis keskeinen asema maamme aikuiskasvatustutkimuksen suorittamisessa.

Yliopistojen lisäksi on tietysti mainittava tämä meidän insituuttimme (NIAE), joka harjoittaa sellaista soveltavaa tutkimusta, joka liittyy alan kehittämistoimintaan, koulutuspolitiikkaan ja evaluointiin. Kuuden viimeisen vuoden aikana meillä on lisäksi toiminut ministeriön asettama ”Aikuis- ja jatkuvan kasvatuksen neuvottelukunta” (Advisory Council for Adult and Continuing Education), joka on tehnyt joitakin erityistutkimuksia kehittämis-työnsä yhteydessä.

Kun tarkastellaan yleisesti brittiläistä aikuiskasvatustutkimusta, niin voidaan havaita kak-

si erilaista kehityslinjaa. Yliopistoissa, joissa tutkimusta harjoitetaan opintoihin liittyvinä oppinäytteinä, tehdään aihepiiriltään varsin laaja-alaista tutkimusta. Niissä tehdään mm. historiallisia, sosiologisia, psykologisia sekä metodikeskeisiä tutkimuksia. Tutkimuksissa voidaan myös selvittää opetuspalvelusten riittävyys jollakin tietyllä alueella. Maassamme on esim. tehty useita selvityksiä, jotka osoittavat, että meillä on todellista tarvetta kielten opetuksen uudistamiseen. — Vastakohtana yliopistoissa harjoitetulle tutkimustyölle on tutkimus, jota suoritetaan hallituksen suoraanaisesta pyynnöstä ja rahoituksella sekä sellaiset tutkimukset, jotka suoritetaan erilaisten tutkimussäätiöiden rahoituksen turvin. Tällöin nämä tahot luonnollisesti sanelevat sen, minkälaista tutkimusta tehdään. Monet yhteiskunnalliset ongelmat kuten esim. teknologian nopea kehitys, väestörakenteen muutokset, yhteiskunnan sosiaalisissa rakenteissa tapahtuneet muutokset jne. sanelevat tällöin pitkälle sen, mitä tutkitaan. Viime vuosien taloudellinen kehitys, joka on tietysti osittain seurausta yleismaailmallisesta kehityksestä, on myös omalta osaltaan aiheuttanut ongelmia, joihin aikuiskasvatuksenkin keinoin pyritään löytämään ratkaisuja. Tutkimustoiminnassamme olemme pyrkinneet ottamaan huomioon kaikki edellä mainitut seikat. Olemme lähestyneet näitä laajoja yhteiskunnallisia kysymyksiä ongelma-keskeisesti. Näin olemme tutkineet mm. vanhojen ihmisten opiskelutarpeita, eri työtehtävissä esiintyviä täydennys- ja jatkokoulutus- tarpeita, yhteisöjen kehittämiseen liittyviä koulutustarpeita jne.

Tutkijat eivät ole aina kuitenkaan kovin innostuneita tekemään juuri sellaista tutkimusta, jota heidän hallituksen mielestä tulisi tehdä. Tutkijoiden on kuitenkin vaikea löytää rahoitusta sellaisille erityistutkimuksille, jotka eivät vastaa valtaapitävien käsityksiä ”tärkeästä” tutkimuksesta.

On siis olemassa varsin laaja, lähinnä yliopistojen sisällä tapahtuva tutkimustoiminta, joka joutuu usein toimimaan hyvin pienin rahallisin resurssein ilman valtion ja säätiöiden taloudellista tukea. Toisaalla on sitten hallituksen ja muiden valtaapitävien toimeksiantona suoritettava pitkälle käytännön sovelluksiin pyrkivä tutkimustoiminta, jota voidaan nimittää koulutuspolitiittiseksi selvitystyöksi. Tällaisen tutkimuksen suorittamiseen järjestyy yleensä suhteellisen helposti rahaa.

JT: Minkälaiset metodologiset lähestymistavat ovat tällä hetkellä teidän tutkimustoiminnassanne vallitsevia?

AS: Kuten sanoin, suurin osa tutkimustoi-
minnastamme tapahtuu yliopistoissa. Siellä
ovat kvantitatiiviset menetelmät olleet vallitse-
via aivan näihin päiviin saakka. Erityisesti til-
lastotieteellisillä menetelmillä on ollut tutki-
muksissa keskeinen asema. Koko sosiaalitietei-
den alalla on nyt kuitenkin syntynyt vastareak-
tio kvantitatiivista tutkimussuuntausta koh-
taan ja mielenkiinto on kohdistunut erityisesti
kvalitatiivisiin menetelmiin.

Aikaisemmassa tutkimussuuntauksessa ke-
rättiin täsmällisiä tietoja ihmisiltä ja heitä käsi-
teltiin vain tutkimuksen kohteina ilman, että
heillä oli mitään mahdollisuuksia vaikuttaa itse
tutkimukseen. Heidän mielipidettään ei myös-
kään kysytty siitä, miten oikeaan tutkijat oli-
vat osuneet tehdessään johtopäätöksiään tut-
kimusaineistostaan. Tutkimustiedot käsiteltiin
ja analysoitiin jossakin muualla ja saadut tie-
dot liitettiin yhteiskunnallisen eliitin hallitse-
maan tietovarastoon. Tässä tutkimustoimin-
nassa oli todella jotakin moraalisesti huoles-
tuttavaa.

Nykyisin olemme erityisen kiinnostuneita
”osallistavan tutkimuksen” (participatory re-
search) tyyppisistä lähestymistavoista. Eva-
luaatiotutkimuksen aikana, jonka teimme kol-
me vuotta kestäneen kansallisen lukutaitokam-
panjan yhteydessä, yritimme saada syntymään
aivan uudenlaisen suhteen tutkittaviimme.

Aluksi pyrimme selvittämään varsin tavan-
omaisin keinoin kuinka moni, ja ketkä eri
väestöryhmistä seurasivat opetukseen liittyviä
radio-ohjelmia. Nämä kvantitatiiviset menetel-
mät antoivat meille perustiedot operaatiomme
yleisestä onnistumisesta. Emme kuitenkaan
yrittäneet korreloida näitä tuloksiamme eri
faktoreiden kanssa, koska suhtauduimme epä-
luuloisesti tällaisten toimenpiteiden tuloksena
saataviin usein varsin triviaaleihin tuloksiin.

Toisessa vaiheessa pyrimme läheiseen vuo-
rovaikutukseen tutkimukseen osallistuneiden
henkilöryhmien kanssa. Nämä ryhmät olivat:
1) koulutusorganisaattorit, jotka järjestivät
opetuksen paikallisella tasolla, 2) ohjaajat (tu-
torit), joista osa sai palkkaa ja osa oli mukana
pelkästä harrastuksesta ja 3) opiskelijat, jotka
siis osallistuiivat vapaaehtoisesti tähän toimin-
taan. Heitä oli tuhansia. Halusimme mm. sel-
vittää, miten opiskelijat kokivat opetuksen ja
mitä ongelmia heillä oli opiskelussaan. Tämä
tapahtui nauhoittamalla suuri joukko haas-
tatteluja ja raporttoimalla ne sitten kirjallisesti.
Saatu tutkimusaineisto oli tietysti varsin sub-
jekttiivista luonteeltaan. Sitten yritimme analy-
soida nämä tiedot ja johtaa niistä jonkinlaisia
yleistyksiä. Tässä käytimme kolmenlaista tek-

niikkaa. Ensimmäiseksi käytimme sisällön
analyysia. Sitten laadimme tiettyjä hypoteeseja
siitä, mitä oletimme ihmisten sanovan ja verta-
simme näitä oletuksiamme tutkimusaineistom-
me antamiin tuloksiin. Kolmantena tekniikka-
na käytimme Columbian yliopiston professo-
rin Jack Mezirow’n kehittämää tekniikkaa, joka
on eräänlainen psykologisen tietoaineiston lä-
hestymistapa. Siinä pyritään alkuperäisen ai-
neiston pohjalta laatimaan hypoteeseja, joiden
loogisuutta heti koetellaan tutkimusaineistol-
la. Tarpeen mukaan hypoteesit muotoillaan
uudelleen ja niiden paikkansapitävyyttä ko-
etellaan uudelleen. Näin tutkimuksessa edetään
aina kohti entistä täsmällisempiä hypoteeseja
ja tutkimustulosten tulkinta tarkentuu. Tämä
viimeinen tekniikka oli meidän mielestämme
kiinnostavin ja antoisin analyysimenetelmä.

Kolmannessa vaiheessa pyrimme yhdistä-
mään niitä yleistyksiä, joita olimme tehneet
kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen analyysimme
perusteella. Näin saimme jälleen joukon uu-
denlaisia yleistyksiä. Tämän jälkeen tieduste-
limme osalta tutkimusjoukostamme, mitä
mieltä he ovat tekemistämme yleistyksistä.
Teimme näin, koska emme halunneet leikkiä
olevamme yksin viisaita ja koska halusimme
tuoda tutkimustuloksemme myös muiden ulot-
tuville. Vaikka tällainen lähestymistapa on
suhteellisen harvinaista maassamme, niin mei-
dän mielestämme tutkimus oli hyvin antoisa ja
hyödyllinen.

**JT: Suomessa käydään keskustelua siitä, pi-
täisikö aikuisopetuksen yhteydessä puhua kas-
vatuksesta (education) vaiko koulutuksesta
(training). Mitä mieltä olet tästä kysymyksestä
ja onko teillä keskusteltu viime aikoina vastaa-
vasta kysymyksestä?**

AS: Kysymys johtaa meidät yhdeksänneltä-
toista vuosisadalta peräisin olevaan traditioon,
jonka mukaan tärkeintä oli yleinen sivistystyö
kansan keskuudessa. Tavoitteena oli kasvattaa
heistä itsenäisesti ajattelevia ja oma-aloiti-
teisesti toimivia demokraattisen yhteiskunnan
jäseniä. Kansansivistyksen lähtökohtana olivat
siis demokraattisen yhteiskunnan ideaali. Tä-
mä edellytti kansan tietotason kohottamista,
niin että he osaisivat käytännössä tehdä tietoi-
sia päätöksiä ja valintoja ja muutenkin toimia
demokraattisen yhteiskunnan edellyttämällä
tavalla. Jos kansan tietotaso on alhainen, niin
demokratia ei voi olla kovin tehokasta. Tällai-
selle ajattelulle aikuiskasvatus aikoinaan pe-
rustui. Tämä traditio ei ole vielä kukaan miten-
kään vanhentunut tai huono. On selvää, että
tuolloin toiminta miellettiin varsin yksiselittei-
sesti laaja-alaiseksi sivistys- ja kasvatustoimin-

naksi.

Nykyisin valtaosa hallituksen harjoittamasta aikuiskasvatustoiminnasta on kapea-alaisesti suuntautunutta. Ensimmäisellä sijalla ovat sellaiset kurssit ja koulutus, joka näyttää olevan taloudellisesti ja työvoimapolitiittisesti tärkeää. Näillä koulutusohjelmilla on hyvin spesifit tavoitteet, jotka määritellään pitkälti taloudellisista lähtökohdista käsin. En halua väittää, että tämä koulutus olisi jotenkin vähemmän tärkeää. Sen sijaan täytyy todeta, että tällainen koulutus ei ole aina onnistunut niin hyvin kuin olisi pitänyt. Tämä johtuu siitä, että näistä koulutustilaisuuksista on yleensä puuttunut se yleinen "kasvatuslementti", jonka pitäisi sisältyä kaikkeen kasvatus- ja koulutustoimintaan. Kun koulutustarpeet paloitellaan sarjaksi kapea-alaisia koulutusohjelmia, on vaarana että jotakin olennaista jää ulkopuolelle. Kun ihmisille tarjotaan voimallisesti hyötytavoitteisia ammatillisia tai vastaavia kursseja, niin sellaiset laaja-alaisemmat, välttämättömät opinnot, joita edustavat erilaiset taide- ja kulttuuriharrastukset, tutkintoon tähtäämättömät yliopisto-opinnot, perhe-elämään ja yhteisön kehittämiseen liittyvät opinnot, saattavat tästä kärsiä, eikä niitä voida toteuttaa siinä määrin kuin aikaisemmin. Tätä kehityssuuntaa vastaan on meillä nyt reagoitu sekä vapaan sivistystyön että liike-elämän koulutuksen piirissä. Viimeisessä konferenssissamme, joka pidettiin Exeter'n yliopistossa, korostettiin voimakkaasti tämän yleisen kasvatuksellisen elementin merkitystä, koska sen on todettu olevan elinikäisen kasvatuksen toteuttamisessa ensiarvoisen tärkeä. Paikalla ollut ministeriä pyydettiin saattamaan kenttävään huolestuneisuus opetusohjelmien kaventumisesta ja yksipuolisuudesta hallituksen tietoon.

JT: Mikä on tällä hetkellä mielestäsi tärkeintä aikuiskasvatuksen piirissä työskenteleville?

AS: Mainitsen kaksi varsin yleistä asiaa. Ensinnäkin, sellaisessa tehtävässä kuin minä työskentelen, on tärkeää seurata mitä tapahtuu myös muissa maissa. Erityisen kiinnostuneena seuraamme täällä sellaisia maita, joilla on suunnilleen samanlainen taloudellinen järjestelmä ja yhteiskunnalliset kehityspiirteet kuin meillä. On selvää, että voimme oppia toinen toistemme kokemuksista. Mikään maa ei voi enää nykymaailmassa olla mikään erillinen saareke. Tällaista kokemusten vaihtoa toivomme myös suomalaisten kanssa, ei vain tällaisten vierailujen muodossa, vaan jatkuvan kirjeenvaihdon ja kirjallisen materiaalin välittämisen kautta.

Toiseksi, omassa maassamme pidän erityisen tärkeänä jatkuvaa yhteydenpitoa niihin aikuiskasvattajiin, jotka työskentelevät paikallisella tasolla toiminnan organisoijina ja toteuttajina. Heidän käytännön toiminassa saamansa kokemustieto on meille erittäin tärkeää pyrkessämme tekemään kehittämisehdotuksia valtionhallintoon päin. Pyrimme myös järjestämään näille käytännön työntekijöille tilaisuuksia, joissa he voivat vaihtaa kokemuksiaan toinen toistensa kanssa. Tämä on ensiarvoisen tärkeää, sillä yksittäisen työntekijän kokemuksiin saattaa olla joskus melko rajoittunut. Tällöin kokemusten vaihto muiden alalla työskentelevien kanssa voi auttaa häntä kehittämään omaa toimintaansa. Tällaisten tilaisuuksien järjestäminen ei tosin ole helppoa, sillä meillä on noin kaksituhatta kokopäiväisesti aikuiskasvatuksen piirissä työskentelevää henkilöä ja jos otamme huomioon osa-aikaiset tuntiopettajat, niin meillä on noin 140 000 aikuiskasvattajaa. On selvää että kaikkien on mahdotonta tavata toisiaan, mutta teemme parhaamme. Julkaisujemme avulla voimme tietysti välittää näitä kokemuksia laajoille joukoille varsin nopeasti ja tehokkaasti.

Viitteet:

- 1) Johtaja Arthur Stock on koulutukseltaan sekä yhteiskuntatieteiden että kasvatustieteiden kandidaatti. Hän aloitti toimintansa aikuiskasvatuksen piirissä tuntiopettajana vuonna 1953. Vuodesta 1963 lähtien hän on toiminut päätoimisesti aikuiskasvatuksen alalla. Tuolloin hän aloitti toimintansa aikuiskasvatuksen ja nuorisotoiminnan organisaattorina lähellä Manchesteriä. Sitten hän toimi kaksi ja puoli vuotta Manchesterin yliopiston aikuiskasvatuksen laitoksella erikoistutkijana. Tämän jälkeen hän siirtyi aikuiskasvatuksen vanhemmaksi tarkastajaksi Lancasteriin. Vuonna 1971 hänet valittiin NIAE:n johtajaksi, jota tehtävää hän on hoitanut siitä saakka.
- 2) Hieman tarkempi NIAE:n tehtäväluettelo löytyy mm. julkaisusta Year book of adult education 1983—84, s. 4. Instituutin uusi nimi 5.7.1983 alkaen on National Institute of Adult Continuing Education (NIACE).
- 3) A. Stock on kirjoittanut selkeän ja tiiviin esityksen Ison Britannian aikuiskasvatujärjestelmästä (ks. Adult education in Great Britain. NIAE 1978). Toinen suositeltava kirja niille, jotka ovat kiinnostuneita Ison Britannian aikuiskasvatuksesta on Derek Leggen kirja "The education of adults in Britain". The Open University Press. Milton Keynes 1982. Jälkimmäinen kirja on esitely Aikuiskasvatuksessa 4/1982.